

Febrer - Abril 2024
Jornades sobre
Crisi Ecosocial
i Nous Horitzons

Activitat d'entrada lliure · Susceptible de reconeixement d'ECTS
UB Edifici Històric - Plaça Universitat

Organitza:

Amb el suport de:

OBJECTIUS

L'objectiu de les jornades és abordar la crisi ecosocial des de l'anàlisi interdisciplinària i des de les seves interseccionalitats amb lluites socials i opressions d'ahir i d'avui. Amb participants dels camps de la filosofia, l'economia ecològica, els feminismes, els estudis de gènere, la història de l'art, la comunicació, l'antropologia social, l'activisme, les ciències polítiques i l'agroecologia, les jornades s'apropen a (algunes de) les urgències del nostre temps amb la voluntat d'incentivar el debat crític en l'àmbit universitari.

PER QUÈ ANAR-HI

Els motius són simples:

- Les jornades les hem muntat de manera **assembleària** estudiantils i membres d'End Fossil. La institució posa només els mitjans
- L'accés és **gratuït**
- Aconsegueix **crèdits**
- Aprèn més sobre la relació entre **ecologia, feminismes, treball i anticolonialisme**

QUI SOM?

End Fossil Occupy és un moviment estudiantil internacional que lluita per posar fi al règim socioeconòmic fet possible pels combustibles fòssils. En concret, reivindicuem una educació lliure dels interessos del capital fòssil i compromesa amb visibilitzar la magnitud de la urgència ecosocial.

A Barcelona, des de novembre de 2022, hem ocupat dues universitats públiques (la UB i la UAB) per exigir la seva desvinculació d'empreses petroleres com Repsol i de la banca privada, i per lluitar per un currículum ecosocial a l'altura de les circumstàncies actuals. Com a resultat de les nostres protestes, hem aconseguit impulsar un procés constituent per una assignatura transversal i obligatòria sobre la crisi ecosocial a totes dues universitats.

Aquestes jornades formen part del nostre puls amb la universitat per fomentar una educació pública de qualitat, compromesa, crítica i lliure dels interessos del capital financer i fòssil.

Seguim lluitant.

Moviment juvenil, justícia climàtica i ocupar fins guanyar.

Amb el suport de la Universitat de Barcelona, el moviment estudiantil End Fossil Barcelona impulsa les primeres Jornades sobre Crisi Ecosocial i Nous Horitzons de la UB.

LES JORNADES

Habitem un context marcat cada cop més per la crisi ecosocial. Una crisi que ja no tan sols afecta el *medi ambient* o la meteorologia, sinó que esquerra greument el complex metabolisme energètic, econòmic i social que sosté el sistema capitalista global. Un esdeveniment d'aquesta magnitud interpel·la el conjunt de la societat a reflexionar profundament sobre les interaccions entre biosfera, economia, política i cultura.

Ens trobem en front d'una crisi multiescalar i multidimensional que exposa i agreuja les desigualtats socials existents, amplifica les disparitats econòmiques, i posa contra les cordes la pròpia possibilitat de sostenir el projecte civilitzatori global en la seva forma actual. En resposta a aquesta realitat i en un context de creixent polarització, sorgeixen, d'una banda, conservadurismes i negacionismes climàtics, i, d'una altra, visions radicalment tecno-optimistes de futur. Cap de les dues qüestionen les relacions de poder que han desembocat en la situació actual, sinó que les converteixen en instrument.

Davant d'aquests posicionaments, es torna imprescindible la reflexió profunda sobre el metabolisme energètic capitalista, la relació de l'ésser humà amb la biosfera i el plantejament de polítiques i cosmovisions que sintetitzin les advertències científiques i ens mobilitzin cap a models de societat possibles, desitjables, ecofeministes, anticapitalistes, decolonials i arrelats a la Terra.

En un moment en què cada decisió condicionarà dramàticament el futur de les generacions més joves i les que vindran, la crisi ecosocial ha de ser abordada en profunditat per tots els àmbits de la societat, inclosa, sense dubte, l'educació. És amb aquesta voluntat que organitzem aquestes jornades, adreçades al conjunt de la comunitat universitària per divulgar i donar a conèixer la magnitud de la gran prova del nostre segle, però, sobretot, algunes de les propostes inspiradores que ja estan en marxa per afrontar-la.

PROGRAMA

Febrer

SESSIÓ INAUGURAL

Habitar l'Antropocè i construir Nous Horitzons: Un apropament des del pensament

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
<ul style="list-style-type: none">• Presentació de les jornades• Taula rodona	20/02/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Magna Edifici Històric UB	Inés Villanueva Pérez, activista i investigadora independent

PONENTS

- **Adrián Almazán**, doctor en Filosofia i investigador postdoctoral centrat en qüestions ecosocials
- **Inés Villanueva** investigadora ecosocial
- **Cheikh Drame Tine**, activista antirracista, militant a CNAACAT (Comunitat Negro Africana i Afrodescendent a Catalunya) i president de SOS Racisme Catalunya

TEMÀTICA

Què suposa haver-nos endinsat en l'època geològica i històrica que cada cop més veus anomenen Antropocè? Com determina aquesta realitat els relats aspiracionals i les bases materials de les nostres societats? De quina manera es veu travessada la condició humana per aquest context històric?

En aquesta conversa, es posaran sobre la taula aquestes qüestions fonamentals dels nostres temps, no per convèncer-nos encara més que estem en crisi, sinó per delimitar la més complexa de les preguntes: com *habitar* el present i el futur en aquest planeta.

SESSIÓ 2

Decreixement: Economia post-capitalista i viure més amb menys

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Ponències i debat	21/02/2024 11:00 - 14:00 h	Aula Ramón y Cajal Edifici Històric UB	Federico Demaria (Research and Degrowth)

PONENTS

- **Julia Steinberger**, professora d'economia ecològica a la Universitat de Lausanne (online)
- **Luis González Reyes**, químic, pedagog i activista ecologista

TEMÀTICA

Què és el decreixement? Quines solucions econòmiques proposa davant l'evidència dels límits planetaris? Com parlar de límits sense incórrer a l'injust repartiment? Com pot resignificar-se el concepte d'austeritat neoliberal dels nostres dies, amb el seu atac als serveis públics, i perseguir-se una *frugalitat* desitjable que potencii les nostres vides i la seva condició terrestre?

Totes aquestes i moltes altres preguntes són les que es tracten de respondre des de la proposta econòmica, política i filosòfica del decreixement. En aquesta taula rodona, veus expertes ens parlaran de models econòmics post-capitalistes en front de la crisi ecosocial, d'experiències de canvi reals a petita i gran escala, i d'algunes de les bases del pensament deicreixentista.

SESSIÓ 3

El rol de l'educació davant el repte ecològic / Àgora oberta: Dissenyant col·lectivament la nova assignatura sobre crisi ecosocial

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Ponències + Àgora i debat per grups	27/02/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Gabriel Oliver Edifici Carner UB	Triu (End Fossil) Maria Marcet (UAB)

PONENTS

- **Heike Freire**, filòsofa, pedagoga i activista, creadora de la “pedagogia verda”
- **Charo Morán**, biòloga, activista a Ecologistas en Acción, experta en ecologia, gestió ambiental i educació ecosocial
- **Comissió assessora de l'assignatura ecosocial UB y UAB**

TEMÀTICA

Quin és el paper de l'educació en el moment de transformació planetària i social que travessem? Quines deficiències i potencials s'observen en el model educatiu actual? Quins exemples d'iniciatives innovadores s'estan donant ja o podrien donar-se en aquest àmbit?

En la primera part d'aquesta sessió, les educadores Heike Freire i Charo Morán tractaran sobre aquestes qüestions, posant en relleu la importància de l'educació en la transició ecosocial.

En la segona part, parlem d'un cas concret: com a resultat de l'ocupació d'End Fossil el novembre de 2022, la Universitat de Barcelona està en procés de desenvolupar una assignatura transversal i obligatòria sobre la crisi ecosocial. La comissió de professores i investigadores a càrrec de l'assignatura presentarà la seva estructura provisional i els seus continguts, i parlarà del seu procés d'implementació.

Després, s'obriran grups de debat per recollir inquietuds i propostes.

SESSIÓ 4

Imaginaris de l'Energia: Cultura, pensament i política en l'era dels combustibles fòssils

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona	29/02/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Gabriel Oliver Edifici Carner UB	Virginia Soler (Birch), cantautora i membre d'End Fossil

PONENTS

- **Jaime Vindel**, doctor europeu en Història de l'Art i màster en Filosofia i Ciències Socials, impulsor del grup d'investigació *Estética Fósil*
- **Martín Lallana**, Universitat de Saragossa. Enginyer industrial expert en renovables i membre del grup d'investigació *Estética Fósil*

TEMÀTICA

Les societats industrials s'han construït sobre l'assumpció d'una disponibilitat energètica i material pràcticament inesgotable, i sobre la creença que qualsevol repte podrà superar-se mitjançant el domini de la tècnica.

En aquesta sessió, s'exploraran els orígens fòssils d'aquest imaginari de l'energia i de quina manera continuen vigents en el present. Davant l'evident crisi ecosocial i la possibilitat de greus crisis energètiques en les properes dècades, Jaime Vindel i Martín Lallana reflexionen sobre la necessitat de deixar enrere els relats prometeics i de construir nous règims socioecològics que posin en el centre la vida i comprenguin els límits biofísics de la Terra.

Març

SESSIÓ 5

Ecologia Queer: Introducció a una nova intersecció

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona amb intervenció especial, més llarga, del primer ponent, Fabio Oliveira	12/03/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Ramón y Cajal Edifici Històric UB	Inés Villanueva, activista i investigadora

PONENTS

- **Fabio Oliveira**, professor de filosofia de l'educació a la Universitat Federal Fluminense (UFF), Brasil. Membre Permanent del Programa de Postgrau en Bioètica, Ètica Aplicada i Salut Pública i del Programa de Postgrau en Docència. Coordinador del Laboratori d'Ètica Ambiental i Animal (LEA) i del segell editorial Bordas, de l'Editora Ape'Ku. Membre de l'Institut Llatinoamericà d'Estudis Crítics amb Animals (ILECA) i activista queer de la causa ecològica i animalista a Llatinoamèrica. Participació online
- **Leo Mesonero**, antropòleg i militant anarquista
- **Òscar Ivars** (elle), dissenyadore, activista ecologista i pels drets LGTBQ+
- **Mariola Gutiérrez** (elle, ella). Va estudiar Filosofia i Ciències Polítiques a Madrid i treballa en l'hort cooperatiu BAH! (Bajo el Asfalto está la Huerta).

TEMÀTICA

L'ecologia queer és un enfocament emergent dins dels estudis ambientals i la teoria queer que cerca explorar les interseccions entre la identitat de gènere, l'orientació sexual i l'ecologia. Com afecten les normes de gènere i les expectatives heteronormatives les nostres percepcions i relacions amb la natura? Com s'entrellacen les experiències de les persones LGTBQ+ amb les qüestions ambientals?

L'ecologia queer convida a reflexionar sobre aquestes preguntes i sobre com la justícia social i ambiental estan intrínsecament connectades, advocant per un enfocament més holístic i equitatiu cap a la interacció entre les persones i el seu entorn. En aquesta sessió, comptarem amb la participació del professor i investigador brasiler Fabio Oliveira, que ens introduirà al concepte durant la primera mitja hora de la sessió, així com amb tres activistxs: Mariola Gutiérrez, Leo Mesonero i Òscar Ivars, que protagonitzaran la taula rodona amb què es tancarà la sessió abans de donar pas al debat entre lxs assistents.

SESSIÓ 6

Ecofeminisme: Posar la vida en el centre

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
<ul style="list-style-type: none">• Sessió plenària a càrrec de la ponent• Debat amb assistents	13/03/2024 17:00 - 20:00 h	Aula 0.3 Edifici Carner UB	Inés Villanueva, activista i investigadora independent

PONENT

- **Carmen Madorrán Ayerra**, filòsofa i professora a la Universitat Autònoma de Madrid, coordinadora del Grup d'Investigació en Humanitats Ecològiques (GHECO).

TEMÀTICA

Les molt diverses formes de relat ecofeminista, que permeten parlar d'ecofeminismes en plural, responen, com tota articulació visceral del pensament, a les realitats que les envolten. És en aquest sentit que es comprèn la diversificació del pensament ecofeminista, des dels essencialismes fins als constructivismes, però que s'uneix en una direcció comuna: posar la vida al centre. Què vol dir aquesta frase? Què implica i per què neix? La professora i investigadora Carmen Madorrán Ayerra dedicarà la sessió a explorar el pensament ecofeminista més recent, en què s'analitzarà la intersecció de feminisme i ecologisme amb altres lluites per una emancipació crítica.

SESSIÓ 7

Clima, migració i drets

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona	19/03/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Ramón y Cajal Edifici Històric UB	Sara Santana (End Fossil)

PONENTS

- **Beatriz Felipe Pérez**, ambientòloga, doctora en Dret i investigadora en migracions climàtiques, canvi climàtic i justícia global
- **Viviane Ogou**, analista de la geopolítica del Sahel y consultora en assumptes de joventut, migració i seguretat euroafricana
- **Representant del Sindicat de Manters de BCN**

TEMÀTICA

En aquesta xerrada s'exploraran les diferents dimensions d'un dels grans reptes socials de la crisi climàtica i ecològica: les migracions climàtiques. De la mà de diferents experts i col·lectius, s'abordaran temes com les realitats que viuen les persones migrants, les responsabilitats del Nord Global i la persistència de dinàmiques neocolonials.

Entre les ponents es troben Beatriz Felipe Pérez, doctora en Dret i investigadora de les realitats migratòries, el canvi climàtic i la justícia global; i Viviane Ogou, analista de geopolítica del Sahel, fundadora de Puertas de África i consultora d'assumptes de joventut, migració i seguretat euroafricana.

A més, del costat del Sindicat de Manters de Barcelona i la periodista Amanda Andrades González, es tractaran la discriminació i les dificultats a què s'enfronten les persones migrants. L'activitat proposarà lectures crítiques i solucions decolonials i justes a les anomenades "crisis migratòries" del segle XXI.

SESSIÓ 8

Experiències de lluita: Veus d'Abya Yala

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona	21/03/2023 17:00 - 20:00 h	Aula Gabriel Oliver Edifici Carner UB	Júlia Martí (Observatori del Deute en la Globalització)

PONENTS

- **Loreto Millalén**, artista i poetessa maputxe de Xile
- **Dalia Bolaños**, defensora dels drets de la joventut, del poble Axá de Colòmbia
- **Guadalupe Záyago**, mestra i comunicadora indígena mexicana

TEMÀTICA

Tot i que és indiscutible la necessitat de descarbonitzar l'economia i posar en marxa una transició ecològica integral de les nostres societats, els termes en què es donarà aquesta transició estan en disputa. Adscrits encara a la lògica del creixement, la cerca de beneficis, els dictats del capital internacional i les estructures neocolonials, molts projectes energètics "verds" continuen desplegant l'extractivisme, l'ecocidi i la violència arreu del planeta, i de manera especialment crua al Sud Global.

En aquesta sessió, coneixerem de primera mà les experiències de resistència de defensores d'Amèrica Llatina davant la violència estatal i corporativa i l'amenaça de destrucció de territoris indígenes. Amb la facilitació de l'Observatori del Deute en la Globalització (ODG), explorarem les connexions entre les seves lluites i les noves demandes materials de la transició ecològica, i debatrem sobre com encetar una transformació ecosocial veritablement justa, més enllà de les estructures d'acumulació i desposseïció capitalistes i colonials.

Abril

SESSIÓ 9

Comunicar la urgència, comunicar l'esperança

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona	9/04/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Ramón y Cajal Edifici Històric UB	Sara Santana (End Fossil)

PONENTS

- **Emilio Santiago Muño**, doctor en Antropologia Social, investigador i activista ecologista
- **Valentina Raffio**, periodista especialitzada en ciència, salut i medi ambient
- **Maria Serra**, activista jove pel clima i Embaixadora Europea pel Pacte Climàtic

TEMÀTICA

La xerrada abordarà la crisi climàtica des d'una perspectiva de comunicació, destacant la importància de transmetre eficaçment la urgència i la complexitat d'aquesta problemàtica global. Els ponents, Emilio Santiago Muño, Valentina Raffio, i Maria Serra, ofereixen perspectives complementàries sobre com abordar aquest repte.

Es debatrà l'enfocament periodístic, destacant la importància d'una informació precisa i basada en evidències científiques per educar i sensibilitzar el públic sobre el canvi climàtic. A més, s'explorarà el paper fonamental de les xarxes socials com a eines per difondre informació, inspirar accions i crear comunitats compromeses amb la mitigació i adaptació al canvi climàtic.

A més, es discutiran les teories col·lapsistes i no col·lapsistes en relació amb el canvi climàtic, i com aquestes narratives influeixen en la percepció i les respostes individuals i col·lectives. A través d'exemples concrets i anàlisi crítica, els ponents buscaran oferir eines i estratègies per a una comunicació més efectiva i inclusiva sobre la crisi climàtica, amb l'objectiu de mobilitzar accions concretes i solucions innovadores per abordar aquest desafiament ambiental.

SESSIÓ 10

Treball i Clima

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona	11/04/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Gabriel Oliver Edifici Carner UB	Per confirmar

PONENTS

- **Joana Bregolat**, activista i investigadora centrada en ecosocialisme, feminismes, classe i dissidències.
- **Iratxe Delgado**, membre de LAB Sindikaltua

TEMÀTICA

Massa freqüentment, el discurs ecologista sembla flotar al marge de les relacions de classe i la lluita obrera. És més: en ple auge de la nova onada de creixement capitalista que es fa dir *desenvolupament sostenible*, l'ecologia pot aparèixer associada a polítiques empresarials injustes i a oportunitats de mercat classistes: desmantellament de velles indústries, digitalització i retallada de llocs de treball en pos de l'"eficiència", preus abusius dels productes "bio". El descontent de les classes populars deixades de banda per un enverdiment elitista pot desembocar en una oposició frontal a tota forma de transició ecosocial.

De quina manera estan relacionats -històricament i en el present- treball i ecologia? Quines són les aliances imprescindibles entre el moviment obrer i la lluita per la justícia climàtica front el capitalisme fòssil en transmutació verd i digital? Quines mesures concretes cal posar sobre la taula? De la mà de Joana Bregolat i altres ponents per confirmar, pararem d'ecosocialisme, sindicalisme verd, i de com combatre transversalment les opressions i exigències que pesen sobre dues de les unitats bàsiques que sostenen el capitalisme: la força de treball i els recursos naturals.

SESSIÓ 11

Ciutats. Metabolisme urbà i transformació social en temps de convulsió climàtica

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona	16/04/2024 17:00 - 20:00 h	Aula Gabriel Oliver Edifici Carner UB	Irene Navarro (Pla Eestratègic Metropolità de Barcelona)

PONENTS

- **Amaranta Herrero**, investigadora postdoctoral, coordinadora de l'Estratègia d'Alimentació Sostenible Barcelona 2030
- **Filka Sekulova**, BCNUEJ, experta en justícia ambiental urbana i professora de la UOC

TEMÀTICA

Aquest taller reuneix persones expertes en l'àmbit de l'ecologia política urbana i l'urbanisme per explorar models de ciutat verdes, justes i feministes.

Es presentarà el concepte i rellevància de la justícia ambiental urbana; es debatran els reptes i potencialitats d'alimentar una ciutat com Barcelona de manera més sostenible; i s'exploraran exemples d'èxits i fracassos en polítiques urbanes adreçades específicament a la sostenibilitat i/o el feminisme, així com noves propostes.

SESSIÓ 12

Agroecologia: Sembrant futurs

FORMAT	DATA I HORA	ESPAI	MODERACIÓ
Taula rodona	18/04/2024 11:00-14:00	Aula Magna Edifici Històric UB	Maria Marcet (End Fossil, UAB)

PONENTS

- **Sergi Caballero**, fundador del projecte permacultural i de vida comunitària Mas Les Vinyes (Lluçanès)
- **Enric Tello**, historiador ambiental, professor i catedràtic del Departament d'Història Econòmica, Institucions, Política i Economia Mundial de la Universitat de Barcelona

TEMÀTICA

Per què el model agroalimentari industrial és inviable ecològica i socialment? Com se sosté, i a quin preu, la fractura metabòlica entre camp i ciutat? A quins reptes s'enfronta l'agricultura a la Península Ibèrica en el nou règim climàtic?

En la darrera sessió d'aquestes jornades, s'explorarà el rol imprescindible de l'agricultura en la transició ecosocial, i es donaran a conèixer experiències empoderadores al voltant del repoblament rural, la permacultura i l'agricultura regenerativa.